

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.006.03.2020

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Piotr Kacejko
Rektor Politechniki Lubelskiej

Politechnika Lubelska
ul. Nadbystrzycka 38D
20-618 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola P/20/023 – Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Politechnika Lubelska, ul. Nadbystrzycka 38D, 20-618 Lublin (dalej: Politechnika lub Uczelnia)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Piotr Kacejko, Rektor Politechniki Lubelskiej, od 1.09. 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców. 2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców. 3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców. 4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Anna Kowalska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/64/2020 z 4 maja 2020 r. (akta kontroli, Tom I str. 1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Politechnika Lubelska w kontrolowanym okresie rzetelnie i zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi, prowadziła sprawy dotyczące rekrutacji i kształcenia cudzoziemców oraz finansowała zadania z tym związane. Statutowe organy Politechniki dysponowały aktualnymi informacjami dotyczącymi liczby cudzoziemców odbywających i podejmujących kształcenie na Uczelni, w różnych przekrojach oraz danymi dotyczącymi warunków, na jakich cudzoziemcy odbywali kształcenie. Pojawiające się tendencje związane z liczbą kształconych studentów, w tym także studentów-cudzoziemców, Uczelnia uwzględniła w swojej misji, wizji i strategii rozwoju oraz podejmowanych na ich podstawie działaniach marketingowych skierowanych do potencjalnych studentów cudzoziemców. Właściwe organy Politechniki ustalały warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów, uwzględniając zasady rekrutacji cudzoziemców. Uczelnia egzekwowała wymagania rekrutacyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i wewnętrznymi uregulowaniami. Za kształcenie studentów-cudzoziemców Politechnika pobierała opłaty zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i umowami zawieranymi z tymi studentami. Politechnika wymagała od cudzoziemców znajomości języka polskiego w stopniu umożliwiającym podjęcie i kontynuowanie studiów. Organizowano dodatkowo naukę
---------------------	--

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

języka na intensywnych kursach przed rozpoczęciem kształcenia oraz w jego trakcie, także w zakresie języka specjalistycznego. Politechnika zapewniała cudzoziemcom, realizującym programy studiów (właściwe dla kierunku, poziomu i profilu kształcenia), uzyskiwanie wymaganej liczby punktów ECTS³.

Politechnika stworzyła struktury i zasady działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, w ramach którego analizowano jakość kształcenia, przez m.in. analizę zawodowych losów absolwentów, nie wyodrębniając jednak podgrupy cudzoziemców.

Rozwijano współpracę w zakresie kształcenia cudzoziemców na polskich uczelniach z uczelniami zagranicznymi. Korzystano z możliwości finansowania ze źródeł innych niż budżet Uczelni projektów związanych z kształceniem cudzoziemców. Realizacja projektów odbywała się na podstawie odpowiednich umów.

Rektor Politechniki niezwłocznie przekazywał odpowiednie dane dotyczące przyjęcia na studia cudzoziemców oraz niepodjęcia kształcenia przez cudzoziemców lub skreślenia ich z listy studentów, a także terminowo przekazywał odpowiednie dane i wykazy cudzoziemców ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

Politechnika na rok akademicki 2016/2017 prowadziła nabór na 18 kierunków studiów – nowym kierunkiem były finanse i zarządzanie, w roku akademickim 2017/2018 – 20 kierunków, w tym inżynierię systemów bezpieczeństwa wewnętrznego oraz marketing i komunikację rynkową, w roku akademickim 2018/2019 na te same kierunki, jak w roku poprzednim, a w roku akademickim 2019/2020 – na 22 kierunki, dodatkowo: robotyzacja procesów wytwórczych i inteligentne systemy w inżynierii środowiska.

(akta kontroli, Tom II str. 263-290, 386-396)

Organy statutowe Uczelni dysponowały wiedzą dotyczącą liczby osób (obywateli polskich) i cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie w latach akademickich, poczynając od 2016 r., w tym w podziale na kierunki studiów na poszczególnych wydziałach, z uwzględnieniem: podejmujących kształcenie w danym roku akademickim, odbywających kształcenie na studiach pierwszego stopnia i na studiach drugiego stopnia, kończących kształcenie. Dysponowano również wiedzą o studentach studiów trzeciego stopnia z podziałem na dyscypliny w ramach wydziałów, z podziałem jak w przypadku studentów pierwszego i drugiego stopnia. W odniesieniu do studentów cudzoziemców Politechnika w poszczególnych latach akademickich posiadała także wiedzę o liczbie cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich. Dane te wynikały ze sporządzanych sprawozdań: EN-1, GUS S-10, GUS S-12 w wykonaniu obowiązków statystycznych wobec ministerstwa właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Na sześciu wydziałach Politechniki w latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020⁵:

³ ECTS – Europejski System Transferu Punktów – punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jako miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Zgodnie ze sprawozdaniami GUS S-10 sporządzonymi wg stanu na dzień 30.11.2016 r., 30.11.2017 r., 31.12.2018 r., 31.12.2019 r.

- liczba studentów ogółem odbywających kształcenie wyniosła 33.721, a w poszczególnych latach akademickich odpowiednio: 9.290; 8.756; 7.966; 7.709, co oznacza, że w roku akademickim 2019/2020 liczba studentów zmalała w porównaniu do roku akademickiego 2016/2017 o 1.581 osób, tj. o 17,02%;

- liczba kształcących się cudzoziemców w tych latach wyniosła łącznie 2.561, (co stanowiło odsetek równy 7,6%), a w poszczególnych latach akademickich: 659; 658; 584; 660; liczba studentów cudzoziemców wzrosła w roku akademickim 2019/2020 w porównaniu do roku akademickiego 2016/2017 o jedną osobę (3,22%).

Na studiach pierwszego stopnia, w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 6.810 studentów, w tym studentów cudzoziemców 464, a w roku akademickim 2019/2020 – 6.285 studentów, a wśród nich 497 studentów cudzoziemców.

Na studiach drugiego stopnia, w roku akademickim 2016/2017 studiowało łącznie 2.480 studentów, wśród nich 195 studentów-cudzoziemców. W roku akademickim 2019/2020 – 1.424 studentów, a wśród nich 163 studentów-cudzoziemców.

Na studiach trzeciego stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało 170 studentów, wśród nich 14 studentów-cudzoziemców, a w roku akademickim 2019/2020 – 112 studentów, wśród nich 28 studentów-cudzoziemców. Liczba osób podejmujących kształcenie w roku akademickim 2016/2017 wyniosła 1.972 osoby, a kończących kształcenie 2.706. W tych liczbach udział studentów-cudzoziemców wynosił: 198 (podejmujących kształcenie) i 82 (kończących kształcenie). W roku akademickim 2019/2020 liczba podejmujących kształcenie wynosiła 2.094, kończących 2.240, w tym liczba studentów-cudzoziemców: 248 podejmujących kształcenie i 192 kończących kształcenie.

(akta kontroli, Tom I str. 236-254)

Najwięcej studentów ogółem w roku akademickim 2016/2017⁶ kształciło się na następujących kierunkach: budownictwo 1.378 studentów; informatyka 1.300; mechanika i budowa maszyn – 1.146; inżynieria środowiska – 771; zarządzanie 665. W roku akademickim 2019/2020 studenci wybierali następujące kierunki: informatyka 1.352 studentów; budownictwo – 1.172; mechanika i budowa maszyn – 674; inżynieria środowiska 415 studentów oraz finanse i rachunkowość – 364. Studenci-cudzoziemcy w roku akademickim 2016/2017 najczęściej wybierali studia na kierunkach: informatyka – 178 studentów; zarządzanie 130; architektura 95; mechanika i budowa maszyn 61; edukacja techniczno-informatyczna 30 studentów. W roku akademickim 2019/2020 analogiczne dane dotyczące cudzoziemców przedstawiały się następująco: kierunek informatyka studiowało 181 studentów-cudzoziemców, zarządzanie – 125; architektura – 80; inżynieria odnawialnych źródeł energii – 34, mechatronika – 29.

Liczba cudzoziemców studiujących na zasadach takich jak obywatele polscy wynosiła⁷: 119 w roku akademickim 2016/2017; 145 – w roku akademickim 2017/2018; 168 – w roku akademickim 2018/2019; 141 – w roku akademickim 2019/2020. Najliczniejszą grupą wśród nich byli cudzoziemcy posiadający Kartę Polaka.

Wśród cudzoziemców odbywających na Politechnice kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich w kolejnych latach akademickich znajdowały się następujące grupy cudzoziemców

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały, było ich w kolejnych latach akademickich: 9; 12; 16; 22;
- cudzoziemcy, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP) udzielono zezwoleń na pobyt czasowy w związku z okolicznościami, o których mowa w artykułach: 127, art. 159 ust. 1 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia

⁶ Dane wg stanu na 1 października.

⁷ Dane wg stanu na 1 października.

12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach⁸; było ich w kolejnych latach akademickich: 20; 27; 33; 35;

- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej (UE), państw członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu: po jednym w roku akademickim 2017/2018 i 2018/2019;
- posiadacze ważnej Karty Polaka: w kolejnych latach akademickich - 90; 105; 118; 84.

Dominowali cudzoziemcy studiujący na zasadach innych niż obywatele polscy, których liczba w roku akademickim: 2016/2017 wynosiła 651; 2017/2018 - 633; 2018/2019 - 573; 2019/2020 – 633. Najliczniejszą grupę wśród nich stanowili studiujący na podstawie decyzji rektora na zasadach odpłatności.

Liczba cudzoziemców odbywających studia na uczelni na zasadach innych niż obywatele polscy wynosiła:

- w przypadku cudzoziemców odbywających kształcenie na podstawie umów zawieranych z podmiotami zagranicznymi przez uczelnie, na zasadach określonych w tych umowach: 24; 21; 11; 9, w tym na zasadach odpłatności: 19; 16; 8; 9; bez odpłatności i świadczeń stypendialnych: 5; 5; 3; 0;
- w przypadku cudzoziemców odbywających kształcenie na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – jako stypendyści strony polskiej: 1; 0; 2; 2;
- w przypadku cudzoziemców odbywających kształcenie na podstawie decyzji rektora uczelni: 626; 612; 560; 622; wszyscy na zasadach odpłatności.

Na uczelni nie było studentów:

- cudzoziemców posiadających kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub wizę Schengen lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium RP (na zasadach odpłatności);
- cudzoziemców odbywających kształcenie na podstawie umów międzynarodowych, na zasadach określonych w tych umowach.

(akta kontroli, Tom I str. 349-399)

W corocznych sprawozdaniach z działalności Politechniki analizowano dane dotyczące studentów-cudzoziemców na podstawie wyników rekrutacji i liczby odnoszące się do absolwentów, wymiany studenckiej z zagranicą, współpracy z zagranicą (w tym dotyczącej: międzynarodowych programów naukowych i międzynarodowych programów edukacyjnych, wyjazdów zagranicznych pracowników, statystyki przyjazdów cudzoziemców). Pozyskiwane informacje były uwzględniane w dokumentach odnoszących się do misji Uczelni, jej strategii rozwoju i przy planowaniu działań poszczególnych wydziałów.

(akta kontroli, Tom I str. 147-169, 171, 174-213)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W kontrolowanym okresie Politechnika dysponowała danymi statystycznymi dotyczącymi studentów, w tym studentów-cudzoziemców – w odniesieniu do liczby kandydatów i osób przyjętych na studia pierwszego i drugiego stopnia, w podziale na studia stacjonarne i niestacjonarne, kierunki na poszczególnych wydziałach oraz dane dotyczące liczby uczestników studiów doktoranckich – stacjonarnych i niestacjonarnych na poszczególnych wydziałach i dyscyplinach. Zbierano także dane odnoszące się do absolwentów. Dane te ujmowano w sprawozdaniach

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 35.

(zestawieniach), do których sporządzenia zobowiązana była Uczelnia. Pozwalały one śledzić trendy dotyczące zainteresowania cudzoziemców studiami na Politechnice, sformułować misję Uczelni i strategię jej rozwoju.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców

2.1. Senat Politechniki podjął na kolejne lata akademickie (od 2016/2017 do 2019/2020) uchwały w sprawie warunków, trybu i terminu rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów:

- 1) Nr 24/2015/V z 28.05.2015 r. w roku akademickim 2016/2017;
- 2) Nr 27/2016/V z 25.05.2016 r. w roku akademickim 2017/2018;
- 3) Nr 19/2017/V z 25.05.2017 r. w roku akademickim 2018/2019;
- 4) Nr 22/2018/III z 19.04.2018 r. w roku akademickim 2019/2020.

O przyjęcie na studia na warunkach obowiązujących obywateli polskich, określonych w uchwale Nr 24/2015/V z 28.05.2015 r. oraz uchwale Nr 27/2016/V z 25.05.2016 r., mogli ubiegać się cudzoziemcy: 1) posiadający Kartę Polaka; 2) którym udzielono zezwolenia na pobyt stały; 3) posiadający status uchodźcy nadany w RP; 4) korzystający z ochrony czasowej na terytorium RP; 5) inni wymienieni w art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r.⁹ O przyjęcie na studia pierwszego i drugiego stopnia na warunkach określonych w uchwale Nr 19/2017/V z 25.05.2017 r. oraz Nr 22/2018/III z 19.04.2018 r. mogli ubiegać się cudzoziemcy, o których mowa w art. 43 ust. 2, 5 i 5a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Wskazane kategorie cudzoziemców były uprawnione do nieodpłatnego studiowania na studiach stacjonarnych. Cudzoziemcy, którzy nie byli uprawnieni do studiów na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mogli studiować po przyjęciu ich na studia stacjonarne na podstawie decyzji Rektora, na zasadzie ponoszenia odpłatności.

(akta kontroli, Tom II str. 259-290, 388-396)

Rekrutacja na studia pierwszego i drugiego stopnia polegała na zarejestrowaniu się kandydata w internetowym systemie Elektronicznej Rejestracji Kandydatów (ERK), wprowadzeniu informacji niezbędnych do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego, w tym informacji o wyniku uzyskanego egzaminu maturalnego – dla studiów pierwszego stopnia, a w przypadku rekrutacji na studia drugiego stopnia – dokumentów potwierdzających ukończenie studiów pierwszego stopnia. Instrukcje dotyczące niezbędnych czynności, jakich powinni dopełnić przy rekrutacji cudzoziemcy, Politechnika zamieszczała na swojej stronie internetowej.

(akta kontroli, Tom I str. 317-325)

Rekrutacja przez internet studentów-cudzoziemców polegała w pierwszej kolejności na wygenerowaniu i wypełnieniu „Ankiety osobowej cudzoziemca na studia w Politechnice Lubelskiej” (Ankieta), zawierającej m.in.: kierunek studiów, dane osobowe, w tym obywatelstwo, serię i numer paszportu. Do Ankiety opracowano załączniki wskazujące, jakie dokumenty i jakie dane powinny być przekazane Politechnice w procesie rekrutacyjnym: podanie o przyjęcie na studia skierowane do Rektora ze wskazaniem kierunku, wydziału, zasad ponoszenia kosztów kształcenia. Dokumentem upoważniającym do kandydowania na studia pierwszego stopnia (inżynierskie lub licencjackie) było: świadectwo dojrzałości; suplement/ dodatek do świadectwa dojrzałości. W przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia, poza ww. dokumentami, niezbędny był dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia i suplement/dodatek. Dokumenty powinny być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego i opatrzone apostille. W odniesieniu do znajomości języka polskiego wymagane było wypełnienie oświadczenia o znajomości języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym podjęcie

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 ze zm. Uchylona z dniem 31 grudnia 2018 r. Dalej: Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r.

studiów w tym języku, ze wskazaniem dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego.

(akta kontroli, str. Tom I str. 326-340)

W latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020 Politechnika organizowała dla cudzoziemców studia, których językiem wykładowym był język obcy, w następujących kierunkach: Entrepreneurship and Marketing, Mobile Application Development, Power and Measurement, Ecological Engineering and Transport Infrastructure, Engineering Structures and Ecological Engineering. Pierwsi studenci zostali zrekrutowani od roku akademickiego 2017/2018 – dwóch studentów, w następnym – 30. Sposób weryfikacji znajomości języka obcego wskazano w uchwale Nr 27/2016/V Senatu Politechniki Lubelskiej. Wg uchwały cudzoziemcy mogli być przyjmowani na studia pierwszego i drugiego stopnia, jeżeli wykazą się znajomością języka obcego, w jakim prowadzone będą studia – w przypadku kandydatów na studia prowadzone w języku innym niż język polski. W tym przypadku kandydaci mogli ubiegać się o przyjęcie na studia, jeżeli legitymują się dokumentem wymienionym w załączniku Nr 2 *Rodzaje dokumentów potwierdzających znajomość języka obcego* do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie sposobu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w służbie cywilnej¹⁰. Uchwała pozwalała udokumentować znajomość języka obcego także świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem potwierdzającym ukończenie za granicą szkoły ponadpodstawowej, w której zajęcia były prowadzone w tym samym języku obcym, w jakim cudzoziemiec będzie odbywał studia w Polsce. Następnie w roku akademickim 2019/2020 kandydaci na studia mogli być przyjęci, jeżeli legitymowali się dokumentami wymienionymi w Załączniku Nr 6 *Wykaz dokumentów potwierdzających znajomość języka obcego, w jakim cudzoziemiec będzie odbywał studia w Politechnice Lubelskiej* do uchwały Nr 46/2018/VIII Senatu Politechniki Lubelskiej z 19.12.2018 r. Dokumenty, jakie wymieniono w Załączniku Nr 6 odpowiadały dokumentom wymienionym w Załączniku Nr 2 do ww. rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów, pominięto jednak certyfikaty języków obcych poza językiem angielskim i rosyjskim (pkt 11 Załącznika Nr 2 do ww. rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów wymieniał certyfikaty potwierdzające znajomość języków obcych).

(akta kontroli, Tom II str. 397-402)

2.2. Na podstawie badania próby 83 akt osobowych studentów-cudzoziemców stwierdzono, że w latach objętych kontrolą cudzoziemcy byli przyjmowani na studia na Politechnice na odpłatne studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia na zasadach opisanych wyżej, wynikających z powszechnie obowiązujących regulacji prawnych oraz opartych na nich wewnętrznych aktach prawnych Uczelni. Studentom, którym nie przysługiwało prawo studiowania na zasadach obowiązujących obywateli polskich (tj. bez odpłatności na studiach stacjonarnych), ubiegali się o przyjęcie na studia na zasadach odpłatności. W kontrolowanej grupie, na zasadach studiów nieodpłatnych ubiegali się i byli przyjmowani studenci posiadający Kartę Polaka.

Cudzoziemcy, inicjując proces rekrutacji, składali równocześnie Ankietę i podanie do Rektora o przyjęcie na studia, który po zakończeniu procesu rekrutacji wydawał decyzję administracyjną o przyjęciu kandydata na studia, wskazując formę, stopień, kierunek studiów, odpłatność oraz rok akademicki, od którego studia mają się rozpocząć. W przypadku cudzoziemców posiadających Kartę Polaka, którzy

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1552, ze zm.

przyjmowani byli na zasadach obowiązujących obywateli polskich (nieodpłatne studia stacjonarne), decyzję wydawała wydziałowa komisja rekrutacyjna.

W aktach studentów-cudzoziemców znajdowały się dokumenty związane z procesem rekrutacji, w tym Ankieta, podanie o przyjęcie na studia, decyzja Rektora o przyjęciu na studia, albo decyzja wydziałowej komisji rekrutacyjnej, oświadczenie o stopniu znajomości języka polskiego i potwierdzające ją certyfikaty i zaświadczenia, kopie, tłumaczenia i apostille dokumentów poświadczających uzyskanie zagranicznego egzaminu uprawniającego do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe, uzyskania tytułu zawodowego dopuszczającego do odbywania studiów drugiego stopnia. Po podjęciu przez Rektora decyzji o przyjęciu na studia, w jego imieniu kierowano do właściwego Konsula Generalnego RP pismo z prośbą o udzielenie cudzoziemcowi wizy na pobyt czasowy w związku z przyjęciem na studia i rozpoczęciem obowiązkowego intensywnego kursu języka polskiego, poprzedzającego studia.

(akta kontroli, Tom I str. 62-127)

2.3. Ww. uchwały Senatu Politechniki w sprawie warunków, trybu i terminu rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych w Politechnice Lubelskiej stanowiły, że organami prowadzącymi postępowanie rekrutacyjne są wydziałowe komisje rekrutacyjne powoływane przez dziekanów, które podejmują decyzje o przyjęciu lub nieprzyjęciu kandydata na studia, właściwe także w odniesieniu do cudzoziemców studiujących na zasadach obowiązujących obywateli polskich.

(akta kontroli, Tom II str. 259-290, 388-396)

W przypadku cudzoziemców, którzy studiowali na zasadach innych niż obywatele polscy, Rektor w latach akademickich 2016/2017 – 2019/2020 wydawał decyzje o przyjęciu cudzoziemców na studia na Politechnice. Na Wydziale Zarządzania w kolejnych latach były to następujące liczby decyzji: 71, 40, 49, 119; na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki: 87; 82; 88 i 138 decyzji; na Wydziale Inżynierii Środowiska: 15; 15; 14; 19 decyzji; na Wydziale Mechanicznym: 67, 41; 36 i 59 decyzji; na Wydziale Budownictwa i Architektury: 70; 60; 71; 58 decyzji; na Wydziale Podstaw Techniki: 18; 11; 20; 10 decyzji.

(akta kontroli, Tom II str. 106-130)

Decyzje o przyjęciu na studia cudzoziemców na zasadach odpłatności podejmowane przez Rektora były decyzjami administracyjnymi i zawierały pouczenie, że stosuje się do nich odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego¹¹ oraz przepisy o zaskarżaniu decyzji do sądu administracyjnego.

(akta kontroli, Tom I str. 62-127)

Na Politechnice funkcjonowała Szkoła Doktorska, która została powołana zarządzeniem Nr R-21/2019 Rektora Politechniki Lubelskiej z 28.05.2019 r. w sprawie utworzenia Szkoły Doktorskiej w Politechnice Lubelskiej, na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.¹² Kształciła w następujących dyscyplinach naukowych: 1) inżynieria mechaniczna, 2) automatyka, elektronika i elektrotechnika, 3) inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka, 4) inżynieria lądowa i transport. Kształcenie doktorantów w Szkole Doktorskiej rozpoczęło się od 1 października 2019 r. Szczegółowe zasady funkcjonowania Szkoły Doktorskiej, w tym prawa i obowiązki doktorantów, określał Regulamin Szkoły Doktorskiej uchwalony przez Senat Politechniki Lubelskiej uchwałą Nr 20/2019/VI z 25.04.2019 r.

(akta kontroli, Tom I str. 234-235)

¹¹ Dz. U. z 2020 poz. 256 ze zm.

¹² Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dalej: Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r.); Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.

Cudzoziemcy nie ubiegali się o przyjęcie do Szkoły Doktorskiej. Politechnika w latach akademickich objętych kontrolą wydała decyzje dotyczące przyjęcia dwóch cudzoziemców na studia podyplomowe. Decyzje o ich przyjęciu były wydane przez Kierownika Studiów Podyplomowych właściwego dla danego kierunku, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli, Tom II str. 378)

2.4. W procesie rekrutacji cudzoziemcy byli zobowiązani do złożenia oświadczenia o znajomości języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym podjęcie studiów w tym języku z określeniem stopnia znajomości języka i ewentualnie załączenia potwierdzających ją dokumentów. Po wypełnieniu oświadczenia studenci-cudzoziemcy podejmujący studia w języku polskim, powinni wygenerować i złożyć *Wniosek o przyjęcie na kurs języka polskiego*. Kurs przewidziany był jako 4-tygodniowy intensywny (120-godzinny) kurs języka polskiego dla obcokrajowców, prowadzony na Politechnice przez Studium Języków Obcych.

(akta kontroli, Tom I str. 62-127)

Kurs był dopasowywany do poziomu i indywidualnych potrzeb uczestników, na podstawie „Programów nauczania języka polskiego jako obcego poziomu A1 – C2”.

Studium prowadziło intensywny kurs przygotowujący cudzoziemców – kandydatów na studia w języku polskim odbywający się przed rozpoczęciem pierwszego semestru, tj. we wrześniu oraz na przełomie stycznia i lutego; kurs semestralny, w którym uczestniczyli wszyscy studenci – cudzoziemcy przyjęci na studia decyzją Rektora – prowadzony podczas pierwszego roku nauki w wymiarze 75 godzin (pierwszy semestr 45; drugi semestr – 30); była to kontynuacja kursu intensywnego, podczas którego zachowywane były przyjęte na wcześniejszym kursie podziały na grupy.

Celem kursów było nabycie przez słuchaczy znajomości gramatyki, czterech sprawności językowych (tj. słuchania, czytania, mówienia oraz pisanie w języku polskim), znajomości wybranych zagadnień z zakresu kultury, literatury i historii Polski, specjalistycznego języka akademicko-naukowo-technicznego. Założonym efektem kursów była umiejętność posługiwania się językiem polskim – ogólnym oraz specjalistycznym w stopniu pozwalającym na podjęcie studiów w tym języku na uczelni technicznej, przygotowanie do samokształcenia i doskonalenia się, umiejętność praktycznego wykorzystania nabytej wiedzy. Egzamin końcowy miał charakter egzaminu wewnętrznego, po którym słuchaczom wydawane były zaświadczenie końcowe. Kursy semestralne miały dodatkowo na celu utrwalenie zagadnień językowych umożliwiających osiągnięcie kompetencji językowej na wyższym poziomie. Kładziono w nich nacisk na język techniczny oraz poszerzenie umiejętności wypowiedzi pisemnych w celu umożliwienia napisania pracy dyplomowej. Każdy student-cudzoziemiec, który mimo zakończonego lektoratu wyrażał wolę kontynuowania nauki języka polskiego, miał taką możliwość po zgłoszeniu tego faktu u koordynatora zespołu języka polskiego.

(akta kontroli, Tom I str. 326-347)

Studium prowadziło też roczny kurs (dwa semestry) języka polskiego, obejmujący zajęcia z języka polskiego oraz matematyki, podstaw elektrotechniki, fizyki, przygotowujący słuchaczy do pełnego i aktywnego udziału w zajęciach matematyki na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Mechanicznym. Łączna liczba godzin kursu wynosiła 634, a liczba punktów ECTS 43.

(akta kontroli, Tom I str. 326-347)

Z dokumentacji akt osobowych studentów wynikało, że wszyscy cudzoziemcy deklarowali znajomość języka polskiego w mowie i piśmie na poziomie umożliwiającym podjęcie studiów w tym języku, dołączając dokumenty

potwierdzające uczestnictwo w kursach, szkoleniach, egzaminach prowadzonych przez różne instytucje działające za granicą, na terytorium państw ojczyźnych lub w Polsce, przy czym intensywność tych kursów była różna (różniły się liczbą godzin przeprowadzonych zajęć). Z zaświadczeń o ukończeniu intensywnego kursu języka polskiego prowadzonego przez Studium Języka Obcego w wybranych do kontroli aktach studentów-cudzoziemców wynikało, że uczestnicy po odbyciu 120 godzin lektoratu zdawali egzamin na poziomie od B1 do C1.

(akta kontroli, Tom I str. 62-127)

2.5. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. studia są prowadzone na określonym kierunku, poziomie i profilu na podstawie programu studiów, który określa m.in. liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć. Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania dyplomu ukończenia studiów jest uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano co najmniej 180 punktów ECTS – w przypadku studiów pierwszego stopnia, 90 punktów ECTS – w przypadku studiów drugiego stopnia.

Na podstawie wybranych pięciu dyplomów ukończenia studiów, dokumentujących odbycie studiów przez cudzoziemców na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki w formie stacjonarnej na kierunku *informatyka* o profilu ogólnoakademickim w dyscyplinie *informatyka techniczna i telekomunikacja* oraz na tym samym Wydziale w formie stacjonarnej na kierunku *elektrotechnika* o profilu ogólnoakademickim w dyscyplinie *automatyka, elektronika i elektrotechnika*, stwierdzono, że absolwenci uzyskali zgodną z prawem liczbę punktów ECTS. Z Suplementów do dyplomu wynikało, że w przypadku dyscypliny *informatyka techniczna i telekomunikacja* – studenci uzyskali 180 punktów ECTS. W przypadku studiów drugiego stopnia w dyscyplinie *automatyka, elektronika i elektrotechnika* studenci uzyskali 90 punktów ECTS. Suplementy do dyplomów ujmowały szczegóły przebiegu studiów każdego absolwenta, w tym uzyskane oceny/punkty ECTS.

(akta kontroli, Tom I str. 257-296)

W aktach osobowych studentów-cudzoziemców postępy w nauce dokumentowano kartami okresowych osiągnięć studenta z oceną końcową za semestr w roku akademickim, w której m.in. podawano nazwę przedmiotu, rodzaj zajęć; liczbę godzin w semestrze, liczbę punktów ECTS przypisanych do danego przedmiotu, ocenę uzyskaną przez studenta, decyzję dziekana. Wpisanie studenta na kolejny semestr studiów mogło mieć charakter warunkowy, gdy studentowi do zaliczenia niższego semestru brakowało punktów ECTS, jednak następowało to pod warunkiem wniesienia opłaty, np. od 1.10.2019 r., na podstawie zarządzenia Nr R-18/2019 Rektora Politechniki Lubelskiej z 17.05.2019 r. w sprawie wysokości opłat za świadczone usługi edukacyjne w Politechnice Lubelskiej w roku akademickim 2019/2020 – za powtarzanie niezaliczonej formy zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce przewidziano opłatę 120 zł za każdy punkt ECTS przyporządkowany danej formie zajęć; wcześniej opłata wynosiła 100 zł.

(akta kontroli, Tom I str. 12-16, 62-127)

2.6. Polska Komisja Akredytacyjna (PKA) przeprowadziła oceny programowe kierunków studiów na wydziałach Uczelni.

W 2016 r. odbyły się wizytacje Zespołu Oceniającego (ZO) na Wydziale Podstaw Techniki - na kierunku matematyka; na Wydziale Mechanicznym – na kierunku mechanika i budowa maszyn oraz inżynieria materiałowa.

ZO przeprowadził wizytację i ocenę w oparciu o sześć kryteriów, z których żadne nie odnosiło się do „umiędzynarodowienia kierunku studiów”. W zakresie wszystkich kryteriów kierunki uzyskały ocenę pozytywną. W ocenach zwracano uwagę na różne aspekty procesu kształcenia sprzyjające umiędzynarodowieniu, np. zapewnienie studentom możliwości udziału w zajęciach prowadzonych przez tzw. profesorów

wizytujących, możliwości wyjazdów semestralnych z programu Erasmus na uczelnie zagraniczne, prowadzenie niektórych zajęć w językach obcych, prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Na Wydziale Budownictwa i Architektury na kierunku architektura wizytacja odbyła się w grudniu 2017 r. Wizytację i ocenę przeprowadzono w oparciu o osiem kryteriów, w tym kryterium 6 - *Umiędzynarodowienie procesu kształcenia*. ZO stwierdził m.in., że Wydział prowadzi stałą i dość intensywną współpracę partnerską, dydaktyczną i naukową, z uczelniami zagranicznymi w Niemczech, Danii, Hiszpanii, Włoszech, Portugalii, Słowenii, Turcji oraz, w mniejszym zakresie, w innych krajach. Odbywa się wymiana międzynarodowa w ramach programów LLP-Erasmus, Erasmus+, Cruz del Sur, a także międzyuczelnianych umów bilateralnych.

ZO podkreślił, że wzrasta popyt wśród kandydatów z innych krajów na studia techniczne w języku angielskim, co skutkowało w roku akademickim 2015/2016 utworzeniem studiów drugiego stopnia z wykładowym językiem angielskim ze specjalnością *Diagnosis and repair of buildings*. Wyboru studentów na te studia dokonywała Politechnika Lwowska, a wszystkie dokumenty wymagane od kandydatów przyjmowane były też w Politechnice Lubelskiej. Oprócz studentów z ww. programów wymiany międzynarodowej korzystają również nauczyciele akademicki, prowadząc zajęcia i wykłady na uczelniach partnerskich – od roku 2012 zrealizowano 15 wyjazdów oraz 20 przyjazdów z uczelni partnerskich.

Na Wydziale Zarządzania, na kierunku finanse i rachunkowość ZO przeprowadził wizytację w listopadzie 2019 r. Wizytacja i ocena odbywała się według 10 kryteriów, z których Kryterium 7 określono jako *Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku*. PKA oceniła, że wymagania określone w kryteriach zostały spełnione. W odniesieniu do Kryterium 7 ZO stwierdził, że umiędzynarodowienie procesu kształcenia odgrywa ważną rolę w budowaniu koncepcji kształcenia i planach rozwoju Wydziału Zarządzania, w tym ocenianego kierunku. Wydział aktywnie współpracuje z zagranicznymi ośrodkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań naukowych oraz posiada i stale rozwija ofertę edukacyjną zarówno dla studentów krajowych i zagranicznych. Na proces umiędzynarodowienia kierunku składają się następujące elementy: podnoszenie kwalifikacji językowych studentów; uczestnictwo studentów w zajęciach prowadzonych w językach obcych; wzrost liczby studentów obcokrajowców przyjętych na studia; wzrost liczby studentów i pracowników w programach wymiany międzynarodowej, udział pracowników w konferencjach międzynarodowych; publikacje naukowe o zasięgu międzynarodowym. Realizowane w ramach programów studiów przedmioty w zakresie treści programowych odnoszą się do aktualnego światowego stanu wiedzy i rozwoju nauk. W trakcie zajęć zwraca się uwagę studentów na międzynarodowy charakter stanu wiedzy i rozwoju nauki.

(akta kontroli, Tom I str. 128-146)

2.7. Podstawą funkcjonowania na Politechnice *Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (System)* były powszechnie obowiązujące akty prawa oraz wewnętrzne akty prawne Uczelni, w tym m.in: uchwała Senatu Nr 46/2012/VIII z 29.11.2012 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Lubelskiej*, uchwała Senatu Nr 36/2017/VII z 28.09.2017 r. w sprawie *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Lubelskiej*; zarządzenie Nr R 4/2013 Rektora Politechniki Lubelskiej z 9.01.2013 r. w sprawie *powołania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia*.

Ogólnym celem *Systemu* miało być doskonalenie procesu kształcenia studentów w taki sposób, aby umożliwić im harmonijne wejście w życie społeczne i zawodowe,

zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy, przy upowszechnianiu idei uczenia się przez całe życie. Wśród celów szczegółowych znalazło się m.in. stałe monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia na wszystkich poziomach i formach edukacji, zwiększenie podmiotowości osób uczących się w procesie kształcenia oraz ich mobilność w kraju i za granicą.

W związku z tym *System* zakładał, jako proces ciągle monitorowanie efektów kształcenia. Stworzone zostały struktury *Systemu* (m.in. Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia i Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia). Do zadań Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia należało m.in. przygotowanie corocznego raportu z oceny funkcjonowania *Systemu*. *System* i raporty powinny być wykorzystywane do stałej oceny potrzeby uruchomienia nowych kierunków kształcenia oraz limitów przyjęć na poszczególnych kierunkach studiów prowadzonych przez Politechnikę. Doskonalenie procesu kształcenia powinno być realizowane m.in. przez działania na rzecz umiędzynarodowienia prowadzonych kierunków kształcenia.

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia sporządził Raport z oceny funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Lubelskiej w roku akademickim 2016/2017 oraz raporty za lata akademickie 2017/2018, 2018/2019.

(akta kontroli, Tom I str. 147-148, 152-169)

Analizy prezentowane w Raportach dla poszczególnych lat akademickich różniły się przekrojami danych, lecz przede wszystkim dotyczyły liczby absolwentów Politechniki w poszczególnych latach wg różnych przekrojów: poziomu ukończonych studiów, statusu zatrudnienia (w tym dla poszczególnych wydziałów, a także po upływie kolejnych lat od zakończenia studiów po powtórным badaniu), form zatrudnienia, wykonywanego zawodu. W Raportach losy zawodowe absolwentów uznawane były za istotny aspekt oceny jakości kształcenia oraz dostosowania oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy. Głównym źródłem informacji były dane administracyjne pochodzące ze źródeł takich jak system Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz system POLon (systemu informacji o szkolnictwie wyższym wspierający pracę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego). W Raportach nie badano kwestii związanych z kształceniem cudzoziemców.

Jak wynika z wyjaśnień Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, w ramach *Sytemu* prowadzone są badania i analizy poszczególnych elementów procesu kształcenia w różnych aspektach, jednak bez uwzględnienia kryterium obywatelstwa i kraju pochodzenia studentów. Z tego względu studenci-cudzoziemcy, studiujący na Politechnice, we wszystkich badaniach i ocenach uczestniczą na takich samych zasadach jak obywatele polscy. W ramach *Systemu* funkcjonuje system weryfikacji zakładanych efektów uczenia się dla poszczególnych kierunków studiów. Tego typu analizy przeprowadzają rady programowe kierunków, jednak bez uwzględnienia przyczyn skreśleń studentów, zwłaszcza w kontekście kraju ich pochodzenia. Ze względu na brak dostępu do danych finansowych, członkowie rad programowych nie mają podstaw do przeprowadzania ocen z uwzględnieniem kryterium uzyskiwanej pomocy finansowej. Kryterium to nie jest w ogóle stosowane do przeprowadzania jakichkolwiek badań w ramach *Systemu*.

Biuro Karier Politechniki Lubelskiej wspiera wejście na rynek pracy studentów i absolwentów-cudzoziemców m.in. poprzez takie działania, jak: konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej oraz gromadzenie i udostępnianie poprzez stronę internetową oraz ścisłą współpracę z Centrum Programu Partnerstwa Wschodniego.

(akta kontroli, Tom I str. 256, Tom II str. 375)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Politechnika prawidłowo i zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, unormowała warunki i tryb rekrutacji na prowadzonych kierunkach studiów, z uwzględnieniem zasad rekrutacji cudzoziemców. Wewnątrzuczelniane regulacje w tym zakresie były przestrzegane. Studentom-cudzoziemcom Uczelnia zapewniła możliwość nauki języka polskiego w stopniu umożliwiającym kształcenie na wybranych kierunkach studiów, a także uzyskanie liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć, właściwych na określonym kierunku, poziomie i profilu.

Polska Komisja Akredytacyjna oceniając wybrane kierunki studiów, sformułowała pozytywną ich ocenę, mając na uwadze aspekty kształcenia sprzyjające umiędzynarodowieniu ocenianych kierunków studiów. Na Politechnice funkcjonował wewnętrzny system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, jednak nie wyodrębniał zagadnień związanych wyłącznie z kształceniem cudzoziemców lub ich losami po uzyskaniu dyplomu Politechniki – koncentrowano się na absolwentach bez względu na ich pochodzenie, narodowość, obywatelstwo, kładąc nacisk na zamierzenia i działania w celu stałej poprawy jakości kształcenia i wzrostu konkurencyjności Politechniki wśród uczelni technicznych w Polsce.

OBSZAR

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.1. Planowanie kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

3.1.1. Misja Politechniki Lubelskiej została sformułowana uchwałą Senatu Politechniki z 24.04.2003 r. w sprawie przyjęcia *Misji Politechniki Lubelskiej* i określała zadania Uczelni oraz jej rolę dla środowiska gospodarczego, technicznego miasta Lublina, makroregionu i kraju. Za podstawowe zadanie Politechniki uznano kształcenie młodzieży studenckiej na kompetentnych specjalistów oraz światłych i odpowiedzialnych obywateli, tworzenie europejskiej przestrzeni edukacyjnej, umacnianie znaczenia uczelni jako regionalnego centrum edukacji i doradztwa technicznego. Wskazano, iż realizacja tego zadania wymaga zapewnienia najwyższego poziomu pracy dydaktycznej, naukowej i wychowawczej. Wizja uczelni przewidywała, że w zakresie kształcenia, będzie ona uczelnią o znaczeniu regionalnym, oferującą nowoczesną edukację, przekazującą aktualną wiedzę w sposób innowacyjny.

(akta kontroli, Tom I str. 170-171)

Uchwalając „Strategię Rozwoju Politechniki Lubelskiej na lata 2014-2019”¹³, Senat dysponował danymi bazowymi dotyczącymi działalności Uczelni w latach 2007–2012, odnoszącymi się m.in. do: liczby studentów i kandydatów na studia, stanu zatrudnienia na Uczelni, stanu jej finansów, pochodzącymi z Działu Nauczania i Toku Studiów, Działu Spraw Osobowych, Kwestury oraz pionu Kanclerza Politechniki Lubelskiej.

Podstawą opracowania Strategii była diagnoza sytuacji, w jakiej znajdowała się wówczas Uczelnia. Przeanalizowano dane dotyczące liczby studentów. Stwierdzono m.in., że w okresie 2007–2012 ich ogólna liczba wzrastała; wzrastała też liczba studentów zagranicznych (podano, że w 2007 r. było ich pięciu, a w 2012 r. ich liczba wyniosła 140). Jednak ogólna sytuacja demograficzna została uznana za niekorzystną. Zwiększenie liczby studentów uznano za możliwe przez zaktualizowanie oferty dydaktycznej Uczelni (m.in. stworzenie oferty kierunków studiów zgodnej z potrzebami rynku pracy, nowych studiów podyplomowych i doktoranckich, a także kształcenie w języku angielskim, zapewnienie jakości kształcenia). Za słabą stroną Uczelni uznano wówczas małe umiędzynarodowienie

¹³ Uchwała Senatu Politechniki Nr 53/2013/VIII z 28.11.2013 r.

w aspekcie wymiany akademickiej studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich. Strategicznym problemem był brak wykwalifikowanej kadry znającej języki obce. Za stan pożądany uznano podniesienie poziomu mobilności studentów Politechniki i zwiększenie liczby studentów zagranicznych.

Stawiając diagnozę sytuacji Uczelni wskazano, że o jej konkurencyjności decyduje m.in. wysokość przyznanych dotacji, która w części jest uzależniona od liczby cudzoziemców studiujących w uczelni oraz od liczby studentów przyjeżdżających z zagranicy i studentów wyjeżdżających za granicę.

(akta kontroli, Tom I str. 172-213)

W Strategii opisano koncepcję funkcjonowania i rozwoju Politechniki, ze wskazaniem kierunków rozwoju Uczelni w latach 2014–2019. Uchwałą Nr 7/2020/II z 20.02.2020 r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Politechniki Lubelskiej na 2020 r.” Senat stwierdził, że kierunki działań zawarte w ww. strategii były skutecznie realizowane w latach 2014-2019; a treści zawarte w tym dokumencie pozostają aktualne; są podstawą działań Uczelni i stanowią *Strategię Rozwoju Uczelni w roku 2020*.

Wyznaczono strategiczne cele Politechniki, tj. bezpośrednio związane z realizacją misji i wizji uczelni.

Strategia obejmowała m.in. zadania w zakresie działań związanych z kształceniem cudzoziemców. W obszarze kształcenia jednym z celów szczegółowych było umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Strategia wskazywała, w jaki sposób powinno się ono odbywać. Za realizację umiędzynarodowienia procesu kształcenia odpowiedzialny był prorektor ds. studenckich i dziekani wydziałów. Wskazano miernik wymiany studenckiej (suma liczby studentów wyjeżdżających i liczby studentów przyjeżdżających podzielona przez liczbę studentów ogółem, wyrażona w procentach oraz wskaźnik umiędzynarodowienia studiów).

(akta kontroli, Tom I str. 174-213)

3.1.2. Politechnika w latach 2017-2020 (I kw.) analizowała liczbę uczących się studentów-cudzoziemców na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów. Liczba studentów była okresowo weryfikowana dla potrzeb sprawozdawczych systemu POL-on oraz GUS. Coroczne analizy liczby studentów-cudzoziemców były prezentowane w sprawozdaniach z działalności Politechniki za rok akademicki 2016/2017 i kolejne.

Analiza zaprezentowana w Strategii Rozwoju Politechniki Lubelskiej wykazała jako jeden z problemów strategicznych w obszarze Kształcenie: niską liczbę studentów zagranicznych. Wobec powyższych wyników analizy strategicznej w obszarze *Kształcenie* został uwzględniony cel szczegółowy: *Umiędzynarodowienie procesu kształcenia*. Przyporządkowano mu następujące działania:

- rozwój zajęć prowadzonych w języku obcym w realizowanych programach kształcenia dla studentów i doktorantów polskich oraz rozwój i doskonalenie oferty kształcenia dla obcokrajowców,
- wzrost poziomu nauczania języków obcych,
- rozwój programów kształcenia prowadzonych wspólnie z uczelniami zagranicznymi „double degree”, w tym przygotowanie i wdrożenie systemu wspólnych dyplomów,
- wzrost mobilności studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich poprzez intensyfikację studenckiej wymiany w ramach programów krajowych i międzynarodowych, rozwój systemu praktyk zagranicznych,
- zintensyfikowanie rekrutacji cudzoziemców na studia w Uczelni, szczególnie na studia drugiego stopnia.

Proces realizacji celów zawartych w strategii był zgodny z zarządzeniem Nr R 29/2012 Rektora Politechniki Lubelskiej z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie

wprowadzenia „Polityki zarządzania ryzykiem w Politechnice Lubelskiej” i poddawany analizie ryzyka.

Analiza ryzyka corocznie uwzględniała czynniki ryzyka dotyczące celu „Umieędzynarodowienie procesu kształcenia”. Wyniki analizy ryzyka dla wszystkich rozpatrywanych czynników ryzyka w zakresie ww. celu wykazywały ryzyko niskie i średnie, czyli ryzyka akceptowalne w procesie zarządzania Uczelnią, co nie obligowało władz Uczelni do podejmowania działań korygujących procesy zachodzące w tym obszarze.

Politechnika Lubelska corocznie poddawała analizie mierniki umieędzynarodowienia procesu kształcenia w podziale pomiędzy jednostki organizacyjne środków finansowych pochodzących z podstawowej subwencji w oparciu o:

- Uchwałę Nr 9/2017/III Senatu Politechniki Lubelskiej z 6.04.2017 r. w sprawie uchwalenia: 1) Zasad podziału pomiędzy jednostki organizacyjne Politechniki środków finansowych pochodzących z dotacji budżetowej przeznaczonej na działalność Uczelni związaną z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem Uczelni, w tym na remonty, 2) Zasad i trybu gospodarowania środkami własnymi, 3) Zasad i trybu opracowania planu rzeczowo-finansowego;

- Uchwałę Nr 30/2019/VIII Senatu Politechniki Lubelskiej z 25.06.2019 r. w sprawie uchwalenia: 1) Zasad podziału pomiędzy jednostki organizacyjne Politechniki środków finansowych pochodzących z subwencji MNiSW przeznaczonej na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego Politechniki Lubelskiej, 2) Zasad i trybu gospodarowania środkami własnymi, 3) Zasad i trybu opracowania planu rzeczowo-finansowego.

Zespół ds. kontroli zarządczej działający w Politechnice Lubelskiej rozpoczął prace nad procedurą opracowywania celów rocznych przez poszczególne jednostki organizacyjne i przyporządkowania im mierników realizacji celów. Plany poszczególnych wydziałów uwzględniające cele roczne i mierniki ich realizacji zostały opracowane w 2017 r.

Uchylenie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. spowodowało istotne zmiany w zasadach funkcjonowania Politechniki i wymaga opracowania nowych dokumentów programowych, którym powinna zostać przyporządkowana procedura określania celów krótkoterminowych i mierników ich realizacji, o czym Rektor Politechniki poinformował w oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej za 2018 r. oraz za 2019 r.

(akta kontroli, Tom II str. 383-385)

3.1.3. W związku z kształceniem studentów-cudzoziemców, poza działaniami administracyjnymi, Politechnika podejmuje szereg działań związanych z ich integracją i adaptacją. W pierwszym miesiącu przed rozpoczęciem roku akademickiego Centrum Projektu Partnerstwa Wschodniego (CPPW), podczas intensywnego kursu językowego, zaznajamia studentów-cudzoziemców z kampusem, wskazując lokalizację ważnych dla studentów jednostek Uczelni (Działu Spraw Studenckich, Biblioteki, Centrum Sportowego, Biura Kształcenia Międzynarodowego i Biura Karier). Studenci-cudzoziemcy są zaznajamiani z miastem (wskazuje się im m.in. lokalizację Urzędu Miasta - w związku z obowiązkiem meldunkowym, Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego - właściwego w sprawach legalizacji pobytu, Konsulatu Generalnego Ukrainy w Lublinie, miejsc kultury – np. Centrum Spotkania Kultur, Centrum Kultury, Dom Słów, Ośrodek Brama Grodzka i Teatr NN, Muzeum Lubelskie na Zamku). Studenci-cudzoziemcy są wówczas informowani o praktycznych aspektach życia w mieście: miejscach wymiany pieniędzy, miejscach rejestracji kart telefonicznych, miejscach, gdzie mogą niedrogo zjeść.

W uroczystym zakończeniu kursu językowego uczestniczą przedstawiciele: Konsulatu Generalnego Ukrainy w Lublinie, Urzędu Miasta Lublina (Miejski Program Studiów w Lublinie, Biuro Obsługi Mieszkańców, Biuro Partycypacji Społecznej), organizacji pozarządowych (m.in. Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, Stowarzyszenie Homo Faber). Po oficjalnym zakończeniu kursu dla studentów organizowana jest gra miejska – grupy studentów otrzymują zadania związane ze znajomością kampusu, miasta, umiejętnością wykonania praktycznych zadań (np. zarezerwowania noclegu dla rodziców w akademiku, napisania podania do dziekana, złożenia wniosku na wyjazd w ramach Programu Erasmus+). Uczestnicy konkursu dostają upominki.

Na temat legalizacji pobytu informacji udziela Fundacja Instytutu na rzecz Państwa Prawa, Biuro CPPW pomaga studentom wypełnić ankietę zgłoszenia pobytu czasowego, wniosek na kartę tymczasowego lub stałego pobytu.

Także w ciągu roku akademickiego organizowane są imprezy mające zintegrować studentów-cudzoziemców ze społecznością Uczelni i miasta: wyjścia do teatru, na lodowisko, na basen. Dział „Speak-Club” – studenci nieodpłatnie uczą angielskiego innych studentów, organizuje się spotkania „Świat jest pełen możliwości” w celu zainspirowania studentów do wyjazdów w ramach programu Erasmus+, Work&Travel.

CPPW od 2017 r. organizuje warsztaty kulinarne (krajowe kulinaria mają zintegrować studentów-cudzoziemców mieszkających w Domach Studenckich z ich pracownikami), od 2018 r. – imprezę „Święta z dala od domu”, „Wigilię po studencku”, „Śniadanie Wielkanocne”; wspólne kolędowanie, od 2017 r. Dni Ukraińskie, a od 2019 r. Dni Kultury Białoruskiej. Biuro CPPW od 2018 r. organizuje wyjazdy integracyjne dla studentów zagranicznych oraz wyjazdy na zakończenie kursów języka polskiego. Poprzez CPPW studenci-cudzoziemcy oraz ich rodzice utrzymują stały kontakt – stacjonarnie, telefonicznie, e-mailowo, za pomocą komunikatorów społecznościowych.

(akta kontroli, Tom I str. 297-299)

3.1.4. Od 2012 r. Politechnika podjęła działalność mającą na celu rekrutację na studia obywateli Ukrainy, a z czasem innych państw dawnego ZSRR, nazywaną „Centrum Programu Partnerstwa Wschodniego Politechniki Lubelskiej w zakresie współpracy z uczelniami i promocji oferty edukacyjnej Politechniki Lubelskiej zagranicą”, którego koordynatorem został Kanclerz Politechniki Lubelskiej. W latach akademickich objętych kontrolą NIK głównymi zadaniami CPPW były działania promocyjno-rekrutacyjne w celu pozyskania cudzoziemców na studia pierwszego i drugiego stopnia z Krajów Partnerstwa Wschodniego, głównie z Ukrainy.

Z danych gromadzonych przez CPPW wynikało, że dominującą grupę cudzoziemców na uczelniach polskich stanowili studenci z Ukrainy (np. w 2016 r. naukę w Polsce pobierało 30.589 Ukraińców), co wynikało z wielu czynników, takich jak: bliskie sąsiedztwo krajów, podobieństwo kultury, sytuacja polityczna na Ukrainie, duży wybór uczelni w Polsce, oferujących możliwość studiów na kierunkach o wysokim poziomie. Źródłem tych informacji były dane ministerstwa właściwego ds. nauki, dane statystyczne.

Informacje w tym zakresie były dla Politechniki podstawą do podjęcia działań w celu pozyskania studentów na studia pierwszego i drugiego stopnia z Krajów Partnerstwa Wschodniego, a głównie z Ukrainy. Działania Politechniki podejmowane na Ukrainie (marketing) polegały na wizytach przedstawicieli Politechnik na ukraińskich uczelniach, w szkołach z polskim językiem nauczania, w centrach nauki języka polskiego, spotkaniach w konsulatach RP ze środowiskami polskimi na Ukrainie, udziale w targach edukacyjnych w różnych miastach Ukrainy.

Promocja Politechniki i działania marketingowe prowadziły w kolejnych latach do podpisywania umów o współpracy z wieloma uczelniami na Ukrainie, organizowania „programu podwójnego dyplomu”, prowadzenia wspólnych programów badawczych, współpracy Politechniki w zakresie Erasmus+.

Efektem działania CPPW było przyjęcie w 2016 r. 285 cudzoziemców z Ukrainy na studia stacjonarne pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia za odpłatnością, w tym 42 według programu podwójnego dyplomu (program ten łączył Politechnikę z uczelniami: Tarnopolskim Narodowym Uniwersytetem Technicznym im. I. Puluja, Łuckim Narodowym Uniwersytetem Technicznym, Winnickim Narodowym Uniwersytetem Technicznym, Narodowym Uniwersytetem Gospodarki Wodnej i Wykorzystania Zasobów Naturalnych, Lwowskim Narodowym Uniwersytetem Agrarnym w Dublanach, Kremenczuckim Uniwersytetem Narodowym im. M. Ostrogradskiego, Odesskim Narodowym Uniwersytetem Technicznym). W semestrze letnim 2015/2016 (rozpoczętym w lutym 2016 r.) z 99 przyjętych studentów, na pełne studia przyjęto 61, a 38 na program podwójnego dyplomu.

W 2017 r. CPPW kontynuowało współpracę z uczelniami ukraińskimi nawiązaną w latach wcześniejszych, a zawarło nowe umowy o współpracy z uniwersytetami z Białorusi (Białoruski Narodowy Uniwersytet Techniczny w Mińsku, Białorusko-Rosyjski Uniwersytet w Mohylewie). W 2017 r. Politechnika przyjęła 223 cudzoziemców z Ukrainy i Białorusi na studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia za odpłatnością, w tym 50 w ramach programu podwójnego dyplomu.

W 2018 r. Politechnika poszerzyła współpracę o Centralnoukraiński Narodowy Uniwersytet Techniczny w Kropywnyckim, Uniwersytet Narodowy w Krzywym Rogu, Bałtycki Uniwersytet Federalny w Kaliningradzie. W 2018 r., w związku z obchodami 65-lecia Politechniki Lubelskiej, w uroczystym posiedzeniu Senatu brały udział delegacje z Ukrainy, Białorusi, Słowacji, Chin. W 2018 r. Politechnika przyjęła 229 cudzoziemców z Ukrainy i Białorusi na studia stacjonarne pierwszego i drugiego stopnia za odpłatnością, w tym 57 wg programu podwójnego dyplomu.

W 2019 r. kontynuowano współpracę i zawarto nową umowę oraz aneks z Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Budownictwa i Architektury. W 2019 r. rekrutowano także studentów z Kazachstanu. W 2019 r. przyjęto 378 cudzoziemców z Ukrainy, Białorusi i Kazachstanu na studia stacjonarne pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia, w tym 50 według programu podwójnego dyplomu.

CPPW gromadziło dane o studentach-cudzoziemcach z uwzględnieniem wybieranych przez nich wydziałów i kierunków.

(akta kontroli, Tom II str. 51-67)

3.2. Finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.2.1. Rektor Politechniki wyjaśnił, że wskazanie kwoty środków publicznych zaplanowanych i wydatkowanych przez Politechnikę w latach 2017-2020 wyłącznie na działania związane z kształceniem studentów-cudzoziemców nie jest możliwe. Struktura rodzajowa ponoszonych przez Politechnikę kosztów nie pozwala na ścisłe przyporządkowanie ich poszczególnym obszarom działania (dydaktyka, nauka), w istotnej części takie przyporządkowanie może mieć charakter umowny. Nie jest też możliwe realne wyodrębnienie kosztów ponoszonych na kształcenie wydzielonych grup studentów. Dotyczy to studentów zagranicznych, których kształcenie przebiega w sposób zgodny z kształceniem na studiach stacjonarnych, nie jest jednak wyodrębnione w postaci zajęć i innych aktywności dedykowanych wyłącznie tym studentom. Koszty osobowe nauczycieli akademickich, pracowników obsługi lub koszty mediów są ponoszone bez możliwości adresowania ich do konkretnych rodzajów działań uczelni, a tym bardziej do konkretnych grup studentów.

Możliwe jest oszacowanie wysokości środków pochodzących z corocznej subwencji podstawowej dla Uczelni wykorzystanych na kształcenie cudzoziemców. W wysokości subwencji uwzględnia się wskaźnik umiędzynarodowienia studiów na danej uczelni (zgodnie z treścią obwieszczenia MNiSW z 25 października 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych¹⁴). W przypadku Politechniki jego waga wynosi 5%, co oznacza w przybliżeniu, że 5% przyznanej subwencji podstawowej wynika z zaangażowania uczelni w kształcenie międzynarodowe i na ten cel może zostać spożytkowane. W 2017 r. ta część subwencji wynosiła: 4.852,97 tys. zł, a kolejnych: 5.002,70 tys. zł; 6.311,80 tys. zł; w I kwartale 2020 r. 1.437,61 tys. zł; razem 17.605,08 tys. zł.

(akta kontroli, Tom II str. 75-105)

3.2.2. W 2017 r. koszt kształcenia jednego studenta w Uczelni (w tys. zł/os) wynosił 15,6; w 2018 r. 18,1; w 2019 r. 18,1; w I kwartale 2020 r. 18,9 (średnio w tych latach 17,67 tys. zł/os).

Kierunkiem, który cieszył się największym zainteresowaniem studentów zagranicznych była informatyka, prowadzona na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki. Ewidencja kosztów na Uczelni prowadzona jest dla wydziałów, a nie kierunków studiów. Oszacowanie kosztów dla wydziału jest możliwe na podstawie kosztów dla wydziału w danym roku podzielonych przez liczbę studentów stacjonarnych studiujących na nim, przy czym niezbędne jest powiększenie kosztów ponoszonych przez wydział o koszty jednostek ogólnouczelnianych, międzywydziałowych i administracji uczelni odniesionych do łącznej liczby studentów. W 2019 r. łączny koszt wydatków na kształcenie na tym wydziale wyniósł 25.108,7 tys. zł przy liczbie studentów stacjonarnych wynoszącej 1.627 osób, co daje średni koszt 15,43 tys. zł/os. Z uwzględnieniem kosztów ogólnouczelnianych, międzywydziałowych i administracji koszt kształcenia na ww. wydziale wynosi sumarycznie 21,94 tys. zł/os i jest wyższy od średniego kosztu wyznaczonego dla całej uczelni wynoszącego 17,67 tys. zł/os.

(akta kontroli, Tom II str. 80-83)

3.2.3. Politechnika realizowała projekty finansowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA): 1) CEEPUS; 2) Absolutely Best Alumni (International Alumni NAWA; 1.05.2019-30.08.2020); 3) Luť's Coffee Together (Promocja zagraniczna NAWA; 1.10.2019-30.09.2020); 4) Kompetencje 4D (Welcome to Poland NAWA; 1.10.2020- 30.04.2021); 5) Mobile Application Development – Joint Master Studies in English (Katamaran NAWA; 1.10.2019-31.03.2021); 6) 3D Digital Silk Road (Akademickie Partnerstwa Międzynarodowe NAWA; 1.10.2019-31.03.2021); 7) Polish Japanese Energo-Eco Study and Expert Visits (Akademickie Partnerstwa Międzynarodowe NAWA; 1.10.2019-30.09.2021); 8) Odzyskiwanie energii drgań powłok wielostabilnych (Program Wymiany Bilateralnej – Włochy Canaletto; 1.10.2019-30.12.2020); 9) Zastosowanie plazmy w rolnictwie (Program Wymiany Bilateralnej – Słowacja; 1.10.2019-31.12.2020); 10) Opracowanie nowych dodatków do przetwarzania termoplastycznego biodegradowalnych materiałów polimerowych (Program Wymiany Bilateralnej – Republika Czeska; 1.10.2019-31.12.2020); 11) Zastosowanie popiołów ze spalania osadów ściekowych w produkcji efektywnych środowiskowo materiałów budowlanych (Program Wymiany Bilateralnej – Republika Czeska; 1.10.2019-31.12.2020); 12) Microcapsules and microsphere application in Fiber Metal

¹⁴ Dz. U. poz. 2163.

Laminates as a self healing interlayer (Program im. Bekkera – Portugalia; 1.02.2019-31.01.2020).

W 2017 r. na projekt CEEPUS wydatki, których źródłem były środki finansowe z budżetu Biura Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej wyniosły 14,25 tys. zł, a z budżetu NAWA 5,40 tys. zł i przeznaczone były na stypendia krótkoterminowe na stażach naukowych w ramach Sieci Akademickich. W 2018 r. wydatki na program CEEPUS wyniosły 44,80 tys. zł. W 2019 r. wydatki (ze środków finansowych NAWA) wyniosły łącznie 306,02 tys. zł, z tego: na umowy bilateralne – 25,23 tys. zł (na projekty badawcze); na umowę ramową 121,35 tys. zł; na projekt AbsoLUTely Best Alumni 43,66 tys. zł; KATAMARAN (Mobile Application Development – Joint Master Studies in English) – 26,08 tys. zł; Polish Japanese Energo-Eco Study and Expert Visits – 89,70 tys. zł. W 2020 r. łączne wydatki ze środków finansowych NAWA wyniosły 191,14 tys. zł, z tego: na umowy bilateralne 4,87 tys. zł; umowy ramowe 12,00 tys. zł; AbsoLUTely Best Alumni 13,23 tys. zł; Lut's Coffee Together – 24,93 tys. zł; KATAMARAN (Mobile Application Development – Joint Master Studies in English) – 37,75 tys. zł; „3D Digital Silk Road – Digitalizacja Zabytków Jedwabnego Szlaku w Uzbekistanie” – 80,97 tys. zł; Polish Japanese Energo-Eco Study and Expert Visits – 17,39 tys. zł.

(akta kontroli, Tom II str. 346-352)

Celem projektu *„Kompetencja 4D – rozwój kompetencji międzykulturowych i językowych pracowników Politechniki Lubelskiej, w ramach programu Welcome to Poland”* było podniesienie zdolności instytucjonalnej Politechniki w obszarze obsługi zagranicznych studentów poprzez zwiększenie kompetencji międzykulturowych i językowych pracowników mających kontakt z obcokrajowcami w codziennej pracy. Projekt realizowany był na podstawie umowy Nr PPI/WTP/2019/1/00007/U/00001 zawartej 2.12.2019 r. z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej, na podstawie decyzji dyrektora NAWA z dnia 27.09.2019 r. o przyznaniu środków finansowych w wysokości 100 tys. zł, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Okres realizacji projektu miał obejmować okres od 1.01.2020 r. do 30.04.2021 r. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji projektu Rektor Zarządzeniem Nr R-29/2020 z 30.03.2020 r. powołał Zespół realizujący Projekt. Politechnika otrzymała płatność zaliczkową w wysokości 30 tys. zł na rachunek bankowy otwarty w celu obsługi Projektu. Z rachunku zapłacono za kurs języka hiszpańskiego, na podstawie faktury z 1.03.2020 r. wystawionej przez lektora za 4 godziny kursu języka hiszpańskiego. W związku z pandemią, na podstawie decyzji Rektora¹⁵, warsztaty z kompetencji międzykulturowych w ramach Projektu w terminie 12-13.03.2020 r. oraz 20-21.03.2020 r. zostały odwołane; zawieszona została również realizacja kursów języka angielskiego, hiszpańskiego, rosyjskiego. Następnie zostały odwołane warsztaty z kompetencji międzykulturowych w ramach Projektu w terminie 14-15.05.2020 r. oraz 29-30.05.2020 r. Warsztaty postanowiono realizować w innym, wyznaczonym przez organizatora terminie. Założono, że kursy językowe z j. angielskiego (grupa B1+), j. rosyjskiego oraz j. hiszpańskiego prowadzone będą w trybie online do odwołania. Ich wznowienie powinno nastąpić w najbliższym możliwym terminie.

Uczelnia ustaliła nowe terminy warsztatów na wrzesień i listopad 2020 r., a kolejne na luty i marzec 2021 r. Ponieważ zadanie w Projekcie polegające na przygotowaniu i produkcji przewodnika-informatora było ściśle związane z realizacją warsztatów, Uczelnia przewidywała konieczność zawnioskowania o zmianę terminu zakończenia

¹⁵ Zarządzenie Nr R-19/2020 z 11.03.2020 r. w sprawie zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 wśród społeczności Politechniki Lubelskiej, zmienione zarządzeniem Nr R-27/2020 z 30.03.2020 r.

projektu o 2 miesiące (tj. do 30.06.2021 r.), co odpowiadało sugestiom NAWA dotyczącym sytuacji sanitarno-epidemiologicznej i dopuszczalnymi modyfikacjami.

Wg wniosku złożonego przez Politechnikę do NAWA realizacja projektu była uzasadniona tym, że Uczelnia przyjmuje ok. 700 obcokrajowców rocznie, zarówno w ramach programów mobilnościowych, jak i na studia pełne w języku polskim. Obsługą studentów zagranicznych zajmują się pracownicy dziekanatów oraz wielu innych jednostek Politechniki (np. Biblioteki, Biura Karier, recepcji akademików). Liczba pracowników kontaktujących się z cudzoziemcami wynosiła co najmniej 250, tj. 25% ogółu pracowników.

W strategię rozwoju Politechniki wpisuje się ciągły wzrost umiędzynarodowienia uczelni oraz wzrost poziomu jakości kształcenia i obsługi studentów, a celem jest rekrutacja coraz większej liczby studentów zagranicznych i wchodzenie na nowe rynki światowe np. Kazachstan, Uzbekistan, Tadżykistan, kraje azjatyckie oraz kraje Ameryki Południowej. Umiędzynarodowienie studentów i kadry może jednak rodzić problemy wynikające z używania wielu języków i stykania się wielu kultur. Powstaje więc konieczność podnoszenia kompetencji językowych pracowników Politechniki, nie tylko w zakresie powszechnie używanego języka angielskiego, lecz także języka rosyjskiego (z uwagi na studentów i kadrę z dawnych republik ZSRR) i języka hiszpańskiego (z uwagi na studentów i kadrę z Ameryki Południowej). Założono, że kursy językowe pozwolą efektywnie podnieść poziom komunikacji ze studentami i kadrą zagraniczną.

Kolejną przesłanką do realizacji Projektu była świadomość, że wraz z cudzoziemskimi studentami (pochodzącymi z krajów takich jak: Turcja, Algieria, Maroko, Tunezja, Litwa, Hiszpania, Włochy, Finlandia, Portugalia, Gruzja, Rumunia, Ukraina, Rosja, Białoruś, Chiny, Kambodża, Brazylia) pojawiają się różnice międzykulturowe; konieczne będzie łamanie stereotypów z nimi związanych oraz budowanie postaw tolerancji i otwartości. Warsztaty prowadzone przez odpowiednich trenerów powinny podnieść świadomość pracowników Uczelni w zakresie różnic kulturowych.

Posumowaniem działań w ramach Projektu miało być opracowanie i wydanie przewodnika-informatora dla pracowników Politechniki dostępnego w wersji elektronicznej na stronie internetowej Uczelni (co rozszerzy jego dostępność na inne polskie uczelnie) oraz w wersji papierowej. Przewodnik-informator będzie również zawierał krótki poradnik i słowniczek polsko-angielski.

Założono, że rezultatem Projektu będzie wzrost świadomości i wrażliwości kulturowej pracowników Politechniki, lepsza komunikacja ze studentami zagranicznymi, tym samym wzrost jakości obsługi. Korzyścią dla pracowników Politechniki będzie większy komfort pracy z obcokrajowcami, a dla studentów większe zadowolenie – satysfakcja ze studiów na Uczelni.

(akta kontroli, Tom II str. 174-258)

3.2.4. Rektor Politechniki w okresie objętym kontrolą wydawał zarządzenia w sprawie opłat związanych z postępowaniem rekrutacyjnym oraz w sprawie wysokości opłat wnoszonych za świadczone usługi edukacyjne na studiach pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych w języku polskim. Były to zarządzenia: na rok akademicki 2016/2017 – Nr R-17/2016 z 5.05.2016 r. i Nr R-21/2016 z 16.05.2016 r.; 2017/2018 - Nr 17/2017 z 24.05.2017 r. i Nr R-24/2017 z 26.06.2017 r.; 2018/2019 – Nr R-25/2018 z 16.05.2018 r. i Nr R-31/2018 z 29.05.2018 r.; 2019/2020 – Nr R-18/2019 z 17.05.2019 r. i Nr R-12/2019 z 16.04.2019 r.

(akta kontroli, Tom I str. 3-58)

W latach akademickich 2016/2017; 2017/2018; 2018/2019 studenci-cudzoziemcy, jako osoby zobowiązane do ponoszenia opłat za usługi edukacyjne świadczone

przez Politechnikę, byli podzieleni na cudzoziemców podejmujących i odbywających studia prowadzone w języku polskim na zasadach obowiązujących obywateli polskich – byli oni zobowiązani do wnoszenia opłat w trybie i wysokości określonej przepisami obowiązującymi studentów obywateli polskich, oraz na cudzoziemców podejmujących i odbywających studia prowadzone w języku polskim na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich, na podstawie decyzji Rektora na zasadach odpłatności – ta grupa cudzoziemców zobowiązana była do wniesienia opłaty za semestr w równowartości 1.000 euro na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Opłaty, do wnoszenia których byli zobowiązani cudzoziemcy, mogły być obniżane przez Rektora, gdy cudzoziemiec znajdował się w trudnej sytuacji materialnej.

Wg zarządzenia obowiązującego w roku akademickim 2019/2020 pobierane są opłaty m.in. za kształcenie cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim. Opłat nie pobiera się jednak od cudzoziemców, o których mowa w art. 324 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Cudzoziemcy na studiach stacjonarnych w języku polskim, podejmujący i odbywający studia w takiej formie zobowiązani są do opłat semestralnych w wysokości 1.000 euro. Przewidziano obniżenie opłat, rozłożenie na raty, terminy płatności, konto, na które powinny być wniesione oraz możliwość naliczania odsetek za nieterminową płatność (podobnie w latach wcześniejszych). Opłaty powinny być wnoszone na indywidualny rachunek bankowy w złotych polskich, według kursu średniego euro NBP w dniu opłaty, z zastrzeżeniem odsetek za opóźnienie.

(akta kontroli, Tom I str. 3-16)

We wszystkich objętych kontrolą latach akademickich opłaty związane z postępowaniem rekrutacyjnym nie ulegały zmianie. Wysokość opłaty rekrutacyjnej wynosiła: na kierunek studiów architektura – na studia pierwszego stopnia 150 zł, na studia drugiego stopnia – 85 zł; na pozostałe kierunki – studia pierwszego i drugiego stopnia – 85 zł. Cudzoziemcy ubiegający się o przyjęcie na studia na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich, poza tymi opłatami, zobowiązani byli do wniesienia jednorazowej opłaty technicznej, na pokrycie kosztów ponoszonych przez Politechnikę w związku z przygotowaniem cudzoziemców do studiów – w kwocie 765 zł. Począwszy od roku akademickiego 2019/2020 przewidziano opłatę dla obywateli polskich i cudzoziemców podejmujących kształcenie w języku obcym na zasadach odpłatności – 15 euro na wszystkie kierunki studiów pierwszego i drugiego stopnia, a także, poza opłatą rekrutacyjną, jednorazową bezzwrotną opłatą aplikacyjną w wysokości 185 euro. Opłaty związane z rekrutacją kandydaci na studia powinni wносить na indywidualny numer konta wygenerowany podczas procesu rekrutacji (w systemie ERK).

(akta kontroli, Tom I str. 17-24, 48–58)

Zarządzenia przewidywały pobieranie przez Politechnikę opłat za następujące usługi edukacyjne:

- powtarzanie zajęć dydaktycznych z powodu niezadawalających wyników w nauce na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych – opłata określona była w kwocie wyrażonej w złotych za każdy punkt ECTS przyporządkowany danej formie zajęć; w kolejnych latach akademickich opłata wynosiła 110 zł, a w roku 2019/2020 - 120 zł;
- uczestniczenie w zajęciach nieobjętych planem studiów, w tym w zajęciach uzupełniających efekty kształcenia niezbędne do podjęcia studiów drugiego stopnia na określonym kierunku – opłata określona była w złotych za jeden punkt ECTS przyporządkowany tym zajęciom; w kolejnych latach akademickich wysokość opłaty wynosiła 110 zł, w roku akademickim 2019/2020 – 120 zł;

- wznowienie studiów w celu realizacji części programu studiów obejmującej wykonanie pracy dyplomowej – opłata określona była w złotych za jeden punkt ECTS przyporządkowany zajęciom „praca dyplomowa” realizowanym w trybie wznowienia studiów; w kolejnych latach akademickich opłata wynosiła: 110 zł, w roku akademickim 2019/2020 – 120 zł.

Poczynając od roku akademickiego 2017/2018 przewidziana została opłata za powtarzanie przedmiotu, do którego nie zostały przypisane punkty ECTS – w wysokości 200 zł, a w roku 2019/2020 – 220 zł.

Wszystkie zarządzenia Rektora, zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r., przewidywały zawarcie pisemnej umowy pomiędzy Politechniką a studentem, która regulowała terminy wnoszenia opłat z tytułu usług edukacyjnych. Senat Politechniki w kontrolowanym okresie określał wzory tych umów podejmując stosowne uchwały.

(akta kontroli, Tom I str. 48-58)

Kontrola akt osobowych wybranych studentów-cudzoziemców wykazała, że po podjęciu przez Rektora lub wydziałową komisję rekrutacyjną decyzji o przyjęciu na studia, ze studentami zawierano umowy o warunkach pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem cudzoziemców podejmujących studia w języku polskim na zasadach odpłatności, gdy zostali przyjęci na zasadach odpłatności, albo umowa o warunkach pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne na studiach stacjonarnych, gdy cudzoziemca przyjęto bez konieczności ponoszenia opłat za studia (ponosili opłaty za inne usługi edukacyjne), co dotyczyło przede wszystkim cudzoziemców posiadaczy Karty Polaka. W załączniku do umów wskazano wysokość opłaty za kształcenie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz za inne usługi edukacyjne. Od 1.10.2019 r. do umów dołączono aneksy, w związku ze zmianą wysokości opłat za inne usługi edukacyjne, poza opłatą za kształcenie.

(akta kontroli, Tom I str. 62-127)

Łączna kwota opłat wnoszonych przez studentów-cudzoziemców za studia w języku polskim, jakie wpłynęły na rachunek Politechniki w kolejnych latach 2017-2020 (do 31 marca) wynosiła: 1.669,8 tys. zł, 1.835,6 tys. zł, 2.097,2 tys. zł i 586,2 tys. zł.

(akta kontroli, Tom II str. 68-71)

3.2.5. W okresie objętym kontrolą NIK Rektor Politechniki Lubelskiej posiadał uprawnienia do obniżenia opłat za studia wnoszonych przez cudzoziemców za usługi edukacyjne na studiach pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych w języku polskim. Uprawnienia takie w roku akademickim 2016/2017 i następnych wynikały z zarządzeń Rektora Politechniki Lubelskiej: Nr R-21/2016 z 16.05.2016 r.; Nr R-24/2017 z 26.06.2017 r.; Nr R-31/2018 z 29.05.2018 r. - Rektor mógł obniżyć opłatę za studia, w przypadku trudnej sytuacji materialnej, na pisemny, umotywowany wniosek studenta-cudzoziemcy. Następnie na podstawie zarządzenia Nr R 18/2019 z 17.05.2019 r. – w przypadku trudnej sytuacji materialnej cudzoziemcy Rektor mógł, na pisemny umotywowany wniosek studenta-cudzoziemcy, zwolnić go z opłat w części lub w całości.

(akta kontroli, Tom I str. 3-16)

Większość studentów-cudzoziemców równocześnie z Ankieta i podaniem o przyjęcie na studia na zasadzie odpłatności kierowała do Rektora podanie o obniżenie opłaty za studia, podając motywy swojej prośby (głównie była to zła sytuacja materialna rodziny, wynikająca z niestabilnej sytuacji ekonomicznej i politycznej państwa ojczystego, brak pracy lub bardzo niskie zarobki rodziców, liczne rodzeństwo, niepełny skład rodziny). Wszyscy studenci-cudzoziemcy zobowiązani do odpłatności za studia (w badanej próbie), złożyli tego rodzaju podania, a Rektor podjął decyzję o wyrażeniu zgody na obniżenie opłaty na cały

okres studiów. Sytuacja materialna ubiegających się o tę formę pomocy była udokumentowana zaświadczeniami wydanymi za granicą, przetłumaczonymi przez tłumaczy przysięgłych. Przez cały okres kontroli opłata za jeden semestr studiów wynosiła wyrażoną w złotych równowartość 1.000 euro. We wszystkich kontrolowanych dokumentach studentów-cudzoziemców znajdowały się decyzje Rektora wyrażające zgodę na obniżenie opłaty na cały okres studiów zazwyczaj do wysokości 500-700 euro za pierwszy semestr i za pozostałe semestry studiów.

(akta kontroli, Tom I str. 62-127)

Rektor Politechniki wyjaśnił, że „Formalne kryteria wyrażone w formie pisemnej dotyczące częściowego zwolnienia z opłat studentów-obcokrajowców nie zostały w Politechnice Lubelskiej opracowane. Odnośnie podejmowanych decyzji należy stwierdzić, że były one rozstrzygane na podstawie ogólnie przyjętych i stosowanych kryteriów ubóstwa i trudnej sytuacji materialnej oraz analizy indywidualnej sytuacji studenta, prowadzonej przez osoby znające uwarunkowania w rodzinach ukraińskich. Jako kryterium stosowano m.in. informacje o braku jednego z rodziców, dużej liczbie rodzeństwa, bardzo niskich dochodach w rodzinie. Należy podkreślić, że podobne kryteria są uwzględniane przy decyzjach odnośnie przyznawania stypendiów socjalnych dla studentów z Polski, przy czym są one sformalizowane. Zwracam również uwagę, że zwolnienie z opłat nie jest większe niż 50%. Jeżeli chodzi o studentów z Kartą Polaka to są oni całkowicie zwolnieni z opłat za studia.

Wśród dokumentów składanych przez kandydatów na studia jest wzór podania do rektora o obniżenie opłaty za studia, w którym kandydat uzasadnia swoją prośbę o obniżkę sytuacją materialną i rodzinną, dołączając dokumenty o dochodach rodziców. Jednostką organizacyjną Uczelni zajmującą się rekrutacją kandydatów-cudzoziemców jest Biuro Centrum Programu Partnerstwa Wschodniego. Zatrudnionych jest w nim dwoje pracowników pochodzenia ukraińskiego, którzy kilka lat temu skończyli studia w Lublinie. Osoby te znakomicie znają realia społeczno-gospodarcze na Ukrainie i Białorusi, mają swoje rodziny na Ukrainie oraz potrafią ocenić rzeczywistą sytuację materialną kandydatów. Pracą Biura kieruje (...). Jako 17-latek przyjechał sam na studia do Lublina. Ukończył historię na KUL-u jest bardzo zaangażowany w sprawy studentów-obcokrajowców, którzy darzą go zaufaniem. Towarzyszy im od początku pobytu w uczelni, służąc pomocą i integrując. Znany jest ze swojej działalności jako wolontariusz. Pełni funkcję koordynatora programu „W Drodze” (wolontariat na rzecz uchodźców). Nasi kandydaci pochodzą często z rodzin wielodzietnych. Bywają również półsierotami lub ich rodzice są bezrobotni. Nasi pracownicy, na podstawie przedłożonych dokumentów i uzasadnień, znakomicie potrafią zaproponować zwolnienie kandydata z części opłaty za kształcenie w Politechnice Lubelskiej. Na podstawie tej rekomendacji pracowników Biura Centrum Programu Partnerstwa Wschodniego, rektor podejmuje decyzję o zwolnieniu z części opłat za kształcenie na studiach stacjonarnych I i II stopnia.”

(akta kontroli, Tom II str. 344-345)

W poszczególnych latach akademickich Rektor wydał następującą liczbę decyzji o obniżeniu studentom-cudzoziemcom opłaty za kształcenie na studiach: 2016/2017 – 262; 2017/2018 – 203; 2018/2019 – 204; 2019/2020 – 265; łącznie 934 decyzje, przy czym najwięcej dotyczyło studiów na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki – 315.

(akta kontroli, Tom II str. 345)

3.2.6. Wypełniając obowiązki wynikające z ustawy z dnia 27 lipca 2005 r., a następnie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., Rektor wydał następujące akty prawa wewnętrznego:

- 1) Zarządzenie Nr R-55/2016 z 31.10.2016 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Politechniki Lubelskiej* (obowiązywało od 1.10.2016 r.);
- 2) Zarządzenie Nr R-56/2016 z 31.10.2016 r. w sprawie ustalenia progów dochodu i wysokości świadczeń socjalnych dla studentów obowiązujących w roku akademickim 2016/2017;
- 3) Zarządzenie Nr R-57/2019 z 30.09.2019 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu świadczeń dla studentów Politechniki Lubelskiej* (obowiązywało od 1.10.2019 r.);
- 4) Zarządzenie Nr R-69/2019 z 21.11.2019 r. w sprawie ustalenia progów dochodu i wysokości świadczeń dla studentów/doktorantów obowiązujących w roku akademickim 2019/2020.

Pomoc materialna dla studentów obejmowała: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, zapomogę. Zarówno zarządzenie Nr R-55/2016, jak i zarządzenie Nr R-57/2019, stanowiło, że o świadczenia pomocy materialnej, w formie stypendium socjalnego mogą ubiegać się cudzoziemcy, którzy studiują na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Cudzoziemcy podejmujący i odbywający kształcenie na studiach w Polsce, zarówno studiujący odpłatnie, jak i nieodpłatnie – na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mają prawo ubiegać się o stypendium rektora, stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz o zapomogę.

(akta kontroli, Tom II str. 392-312)

W roku akademickim 2016/2017 stypendia socjalne przyznane zostały 71 studentom-cudzoziemcom na studiach pierwszego stopnia i 21 na studiach drugiego stopnia (wypłacono im kwotę 470,8 tys. zł). Spośród tych studentów 77 ukończyło studia w wymaganym terminie, a 14 zostało skreślonych z listy (łączna kwota stypendiów wypłaconych skreślonym wyniosła 65,8 tys. zł). W roku akademickim 2017/2018 stypendia socjalne przyznane zostały 73 studentom pierwszego stopnia i 22 studentom studiów drugiego stopnia, a kwota wypłacona im z tytułu stypendiów wyniosła 543,1 tys. zł; terminowo studia ukończyło 82 studentów, a 13 zostało skreślonych z listy – kwota wypłacona im, jako stypendium socjalne wyniosła 63,1 tys. zł. W kolejnych latach akademickich 2018/2019 i 2019/2020 wypłacano stypendia socjalne 82 studentom pierwszego stopnia i 17 drugiego stopnia (kwota 611,8 tys. zł), z których terminowo studia ukończyło 83, a skreślonych zostało 16 studentów (wypłacono im 78,8 tys. zł); 85 studentów studiów pierwszego stopnia i 19 studentów studiów drugiego stopnia (kwota wypłaconych stypendiów socjalnych - 681,2 tys. zł), spośród których studia terminowo ukończyło 101 studentów, a skreślonych zostało trzech studentów (wypłacono im 14,7 tys. zł tytułem stypendiów socjalnych).

(akta kontroli, Tom II str. 144-145)

Politechnika wypłacała studentom-cudzoziemcom stypendia finansowane ze środków finansowych NAWA: w roku akademickim 2016/2017 stypendium pobierał jeden student (łączna kwota wypłacona w tym roku akademickim wyniosła 8,1 tys. zł); w roku akademickim 2017/2018 – stypendystami było czterech studentów (55,4 tys. zł); w roku akademickim 2018/2019 – trzech studentów (40,5 tys. zł) i w roku akademickim 2019/2020 – także trzech studentów (36 tys. zł). Wszyscy stypendyści byli obywatelami Ukrainy.

(akta kontroli, Tom II str. 143)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Politechnika sformułowała swoją misję, wizję oraz strategię rozwoju, w których uwzględniała własne uwarunkowania na tle trendów ogólnopolskich. Akcentując

swoją rolę jako ośrodka o znaczeniu regionalnym, położonego blisko granic z Ukrainą i Białorusią, a dalej – republikami byłego ZSRR, przy negatywnym trendzie demograficznym w kraju, uznała, że niezbędne jest szeroko rozumiane umiędzynarodowienie procesu kształcenia, polegające m.in. na utworzeniu atrakcyjnych warunków studiowania, integracji, rozwijania życia kulturalnego i społecznego studentów-cudzoziemców. Działania te przybrały zorganizowaną formę Centrum Programu Partnerstwa Wschodniego, które poza rekrutacją, wspierało cudzoziemców w adaptacji. Rektor, w ramach swoich uprawnień udzielał studentom-cudzoziemcom znaczącej pomocy, podejmując decyzje o zwolnieniu z części opłat za kształcenie, w przypadkach uzasadnionych ubóstwem lub trudną sytuacją rodzinną. Wysokość opłat za kształcenie cudzoziemców była przez Uczelnię regulowana stosownymi przepisami wewnątrzuczelnianymi, uwzględniającymi status studenta-cudzoziemca.

Stypendia socjalne, zgodnie z przepisami prawa, były przyznawane przez Rektora wyłącznie studentom uprawnionym do studiowania, jak obywatele polscy. Uczelnia wypłacała też studentom-cudzoziemcom stypendia ze środków finansowych NAWA. Politechnika w okresie objętym kontrolą realizowała projekty finansowane przez NAWA, w tym związane z kształceniem cudzoziemców. Jeden z nich, projekt pn. „Kompetencja 4D – rozwój kompetencji międzykulturowych i językowych pracowników Politechniki Lubelskiej, w ramach programu Welcome to Poland, zakładał podniesienie zdolności instytucjonalnej Politechniki w obszarze obsługi zagranicznych studentów poprzez zwiększenie kompetencji międzykulturowych i językowych pracowników mających kontakt z obcokrajowcami w codziennej pracy. Projekt był spójny z planami Uczelni w zakresie umiędzynarodowienia studiów i uwzględniał komfort studentów oraz służył rozwiązywaniu ewentualnych problemów, jakie mogły pojawiać się w kontaktach pracowników Uczelni z wielojęzyczną i wielokulturową społecznością akademicką.

4. Współpraca na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

4.1. Politechnika współpracowała z technicznymi uczelniami zagranicznymi, przede wszystkim ukraińskimi i białoruskimi, w zakresie kształcenia studentów pochodzących z tych krajów. Politechnika podpisała umowy o współpracy z: Narodowym Uniwersytetem Gospodarki Wodnej i Zasobów Przyrody, Łuckim Narodowym Technicznym Uniwersytetem, Narodowym Uniwersytetem Technicznym im. I. Puluja w Tarnopolu, Kijowskim Narodowym Uniwersytetem Budownictwa i Architektury. Były to umowy wyrażające intencję umocnienia i rozwoju kontaktów naukowych na zasadach partnerstwa i uzyskania obopólnych korzyści. Strony postanowiły wspierać działania polegające m.in. na współpracy w zakresie kształcenia studentów.

Od 2016 r. z wybranymi uczelniami ukraińskimi uregulowano Program Podwójnego Dyplomu, polegający na współpracy w zakresie mobilności studentów w ramach uzgodnionych programów drugiego stopnia, kończonych otrzymaniem dyplomów obu uczelni. W wyniku tej współpracy w latach 2016-2020 na Politechnice studiowało 161 studentów z Ukrainy, uzyskując dyplom magisterski Politechniki Lubelskiej i swojej macierzystej uczelni.

Dla Politechniki i innych uczelni technicznych w Polsce forum wymiany doświadczeń, w tym w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia, była Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (KRPUT), która brała udział w konferencjach we Lwowie z Asocjacją Wyższych Uczelni Technicznych Ukrainy (2014 r. – hasło przewodnie „Techniczna edukacja – dla przyszłości Europy”, 2016 r. - zaprezentowano zasady i efekty programu podwójnego dyplomu magisterskiego). Na podstawie umów z wymienionymi uczelniami ukraińskimi Politechnika

nie wydatkowała środków finansowych i nie realizowała dedykowanych w tym celu projektów.

Politechnika współpracuje również z Białoruską Politechniką w Mińsku. W 2018 r. Rektor Politechniki stał na czele delegacji KRPUT (w delegacji byli prorektorzy Politechnik: Śląskiej, Warszawskiej i Opolskiej) na Politechnikę Mińską, której celem było nawiązanie kontaktów pomiędzy związkami uczelni technicznych Polski i Białorusi.

(akta kontroli, Tom II str. 51-67, 148-173, 356-357)

W ramach rozpoczętej w 2005 r. strategii promocji polskich uczelni za granicą Study in Poland (inicjatywa Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Fundacji Edukacyjnej Perspektywy), w 2016 r. Politechnika znalazła się na trzecim miejscu pod względem kryterium wielokulturowości na poszczególnych uczelniach technicznych. W 2019 r. w konkursie na najlepszego studenta zagranicznego „Interstudent 2019” (konkurs organizowany w ramach programu Study in Poland) nagrodę specjalną uzyskał student drugiego roku architektury na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki, obywatel Ukrainy.

(akta kontroli, Tom I str. 300-307)

Politechnika w celu zapewnienia napływu cudzoziemców-kandydatów na studia podjęła działania promocyjne na Ukrainie, Białorusi i w Kazachstanie w postaci targów edukacyjnych (w 2016 r. we Lwowie i w Kijowie, w 2017 r. – dwukrotnie w Kijowie, we Lwowie i w Mińsku, w 2018 r. dwukrotnie w Kijowie i w Mińsku; w 2019 r. dwukrotnie w Kijowie i w Kazachstanie) oraz coroczne wyjazdy promocyjne we współpracy z Urzędem Miasta Lublin. W lutym 2020 r. odbył się wyjazd promocyjny na Białoruś (Brześć, Grodno, Mogilew i Witebsk) oraz targi edukacyjne w Mińsku we współpracy z Urzędem Miasta Lublin.

(akta kontroli, Tom I str. 308)

Politechnika podpisała także umowy o współpracy z 33 agencjami (firmami) zajmującymi się rekrutacją kandydatów z Ukrainy i Białorusi.

(akta kontroli, Tom II str. 146-147)

4.2. Na Uczelni wypracowane zostały standardy przekazywania informacji dotyczących cudzoziemców studiujących na Politechnice do Straży Granicznej i Policji, odnoszące się do ogólnej liczby w danym roku akademickim, skreślonych z listy studentów, z podziałem na obywatelstwo, kierunki studiów. Informacje są przygotowywane przez poszczególne dziekanaty, wg jednolitego schematu. Następnie przekazywane są do Działu Nauczania i Toku Studiów, gdzie sporządzana jest zbiorcza informacja przesyłana do Straży Granicznej lub Policji w wyznaczonym terminie.

(akta kontroli, Tom II str. 374)

4.3. Na podstawie próby siedmiu decyzji o skreśleniu studentów-cudzoziemców (z różnych wydziałów, lat akademickich i podstaw prawnych decyzji) stwierdzono, że decyzje te miały charakter decyzji administracyjnych, a fakt skreślenia z listy studentów, Politechnika przekazała do systemu POLon.

(akta kontroli, Tom II str. 313-346)

4.4. Służby Politechniki sporządzały wykazy dotyczące liczby studentów, w tym cudzoziemców, które Rektor przekazywał w wyznaczonych terminach oraz w odpowiednich formach, określonych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Za lata akademickie 2016/2017 – 2019/2020 sporządzono Sprawozdania EN-1 (Sprawozdanie o liczbie kandydatów przyjętych na studia stacjonarne; Sprawozdanie o liczbie kandydatów przyjętych na studia niestacjonarne), Sprawozdania S-10_POLON (Sprawozdania o studiach wyższych) i terminowo wysłano w systemie informatycznym POLon.

(akta kontroli, Tom II str. 131-142, 373)

4.5. Politechnika dysponowała wiedzą o liczbie i przyczynach skreślenia cudzoziemców z listy studentów w kontrolowanych latach akademickich z podziałem na studentów kształcących się na poszczególnych wydziałach. Dane wprowadzano w systemie dziekanatowym Uczelni, następnie w wyznaczonych terminach eksportowano do systemu POLon, co było równoznaczne z przekazaniem danych do MNiSW.

W kolejnych latach akademickich liczba skreślonych z listy studentów-cudzoziemców wynosiła odpowiednio: 142; 150; 136 i 127 (łącznie 555 studentów-cudzoziemców). Najliczniejszą przyczynę skreślenia z listy stanowiła rezygnacja (ze studiów zrezygnowało 255 studentów-cudzoziemców). Rezygnacja jako podstawa decyzji o skreśleniu stanowiła 46,0% przyczyn skreślenia z listy studentów, niezłożenie w terminie pracy dyplomowej 5,4%, nieuzyskanie zaliczenia semestru 37,5%, niepodjęcie studiów 8,8%, niewniesienie opłat 2,3%.

(akta kontroli, Tom II str. 358-372, 375-377)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Politechnika współpracowała z innymi podmiotami, w tym z zagranicznymi uczelniami, na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców oraz prawidłowo i terminowo wypełniała obowiązki w zakresie sporządzania i przekazywania wykazów cudzoziemców ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego. Wykazy studentów-cudzoziemców sporządzano także do Policji i Straży Granicznej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Lublin, 10 lipca 2020 r.

Kontroler
Anna Kowalska
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

podpis

podpis